

Text jako událost

Pokud nechceme pod slovem „text“ rozumět jen jakousi řadu znaků, určitým způsobem seřazených, pak nadále už naprosto neobstojí přesvědčení, že text je něco jednou provždy definitivního, zcela pevného, na věky fixovaného (řčeno s Ovidiem, „aere perennius“, tj. trvalejší kovu, který je možno roztavit), a to fixovaného právě do určitým způsobem seřazených písmen, která sama o sobě nic víc neznamenají, než právě sama sebe jakožto písmena abecedy. To rozhodující v textu nespočívá v uspořádání oněch značek, ale v porozumění tomu, co je až za nimi (a nikoli v nich); to rozhodující je, jak textu porozumíme a zda se přes písmena a napsaná nebo vytištěná (eventuelně vyslovená, a tudíž také přes jednotlivé zvuky) umíme dostat k smyslu samému, k dílu, k myšlence, k ideji, které jsou až za vším smysly vnímatelným a smyslově přístupným. A tak se ukazuje, že jediný způsob, jak se můžeme „dostat“ ke smyslu textu, tudíž k „textu samému“ („dílu samému“), je zvláštní naše aktivita, která nechá text promluvit, aniž by mu přikazovala, jak mám promluvit. Text sám však nemůže promluvit jinak, než prostřednictvím toho, kdo jej chce přečíst a kdo mu chce porozumět. Takže to, co máme před sebou a čemu říkáme „text“, je pro text i pro nás pouze „příležitost“ (šancí), aby smysl textu promluvil, aby nás oslovil a abychom toto promluvení a oslovení zaslechli a abychom mu porozuměli: aktivně, ale nikoli násilně.

(Písek, 070718-1.)